

Maistuvat kyläjuhlat

HANKESUUNNITELMA

Sisällys

1. Hankkeen julkinen kuvaus.....	3
2. Hakija.....	3
2.1. Pohjois-Karjalan Martat ry	3
2.2 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry.....	3
3. Taustat ja tarve.....	4
4. Tavoitteet.....	5
4.1. Määrälliset/Konkreettiset tavoitteet.....	6
5. Toimenpiteet ja toteutus	7
5.1 Toimenpidekokonaisuus 1: Innostamiskiertue.....	7
5.2. Toimenpidekokonaisuus 2: Tuunausryhmien toiminta.....	7
5.3. Toimenpidekokonaisuus 3: Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumat	8
5.4. Toimenpidekokonaisuus 4: Julkaisut	8
5.5. Hankkeen toimijoiden välinen tehtävien ja vastuiden jako.....	9
6. Riskit.....	9
7. Kestävä kehityksen huomioinen.....	10
8. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan sekä alueelliseen ohjelmaan tai paikalliseen strategiaan	10
8.1. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan	10
8.2. Yhteys paikalliseen strategiaan	10
9. Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat ja aikataulu	11
9.1. Aikataulutettu toimintasuunnitelma	11
9.2. Yhteistyökumppanit.....	12
9.3 Tuensiirron saajat.....	12
10. Hankkeen toteutuksen arvioiminen & toiminta hankkeen jälkeen.....	12
11. Tiedottaminen.....	13
12. Hankkeen kustannusarviot.....	14
12.1. Rahoitus.....	15

1. Hankkeen julkinen kuvaus

Maistuvat kyläjuhlat -hankkeen tavoitteena on yhteisöllisyyden kehittäminen pohjoiskarjalaisella maaseudulla uudenlaisen toimijaverkoston ja yhteistyömallin avulla ruuanlaiton merkeissä. Keskeisin yhteistyön menetelmä hankkeessa on ruoka ja sen tekeminen yhdessä paikallisesti kulttuuriperinteitä kunnioittaen ja höystäen. Haluamme herättää eloon yhdessä syömisen iloa. Hankkeessa on uusia näkökulmia yhteisöllisyyden ja kulttuuri-identiteetin vahvistamiseen ja kehittämiseen ruuanlaiton, tuunauksen ja yhteisöllisen innostamisen avulla. Järjestämme Maistuvat kyläjuhlat –tapahtumia ympäri maakuntaa ja kannustamme kyläläisiä itsenäiseen tapahtumatuotantoon opintopakettien avulla. Hankkeen tavoitteena on kutsua uusia ihmisiä mukaan oman asuinalueensa ja kylänsä toimintaan sekä herätellä lähiruuan ja luonnontuotteiden maailman pariin. Hankkeen päävastuullinen toteuttaja on Pohjois-Karjalan Martat. Maaseudun Sivistysliiton Aluejärjestö on hankkeessa osatoteuttajana.

2. Hakija

2.1. Pohjois-Karjalan Martat ry

Hankkeen hakijana ja vastuullisena toteuttajatahona toimii Pohjois-Karjalan Martat ry. Pohjois-Karjalan Martat on kansalaisjärjestö, joka edistää kotien ja perheiden hyvinvointia sekä kotitalouden arvostusta. Piirin alueella toimii 112 marttayhdistystä ja 13 toimintaryhmää. Jäseniä on n. 4 150. Piiri tarjoaa asiantuntevaa kotitalousneuvontaa, elämyksiä ja iloista yhdessäoloa. Yhdistykset järjestävät monipuolista järjestö- ja yhdistystoimintaa.

Marttajärjestön kotitalousneuvonnan toiminta-alueita ovat ruoka ja ravitsemus, kodin talous ja kuluttaja-asiat, kotipuutarha ja ympäristö sekä järjestötoiminta. Pohjois-Karjalan Martat ry:n henkilöstöön kuuluvat mm. erikoisneuvojat (esim. ruoka ja ravitsemus, kotipuutarha ja ympäristö), kaksi laillistettua ravitsemusterapeuttia ja järjestötyön kehittämisestä vastaava toiminnanjohtaja. Martta järjestössä on vahvaa osaamista systemaattisen neuvonnan järjestämiseen. Pohjois-Karjalan Martat ry:n henkilöstöltä löytyy kokemusta erilaisten projektien suunnittelusta ja toteuttamisesta. Toiminnanjohtajalla on yli 20-vuoden hankeosaaminen EU -rahoitteisista hankkeista. Marttojen Luonnosta Turvaa -hankekokemusta voimme hyödyntää hankkeessamme.

2.2 Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry

Hankkeen osatoteuttajana ja hankekumppanina toimii Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan aluejärjestö ry. Maaseudun Sivistysliitto edistää aikuiskasvatuksen ja kulttuuritoiminnan keinoin tasa-arvon, ihmisyyden ja maaseutukulttuurin päämäärien toteutumista. Järjestö tarjoaa kylä- ja kansalaistoiminnan tarpeisiin räätälöityjä kursseja, kehittämishankkeita sekä tukimuotoja vertaisopiskelijoiden ryhmille. Erityisinä painopisteinä ovat maaseudun kehittämishankkeet ja kylätoiminnan muodot, joilla tuetaan maaseudun elinvoimaisuutta, yhteisöllisyyttä ja hyvinvointia.

Aluejärjestö on toteuttanut useita maaseudun kehittämiseen liittyviä hankkeita koulutuksen, tiedonvälityksen ja kulttuurin aloilla ja sillä on käytössään laaja yhteisö- ja kehittämistyön

menetelmävalikko. Tällä hetkellä yksi keskeisimmistä toiminnan teemoista on ympäristösiivistys, jota toteutetaan opinnollisin, maaseutukehittämisen ja kulttuurisen aktivoinnin keinoin.

MSL: n aluejärjestö on tehnyt yhteistyötä vuodesta 1989 lähtien eri kylätoimikuntien ja -yhdistysten kanssa kyläsuunnitelmien aikaansaamiseksi Pohjois-Karjalan kylille. Yhteistyötä ja toimintaa kylillä on kehitetty vuosien mittaan ja käytetty hyödyksi erilaisia kulttuurisia menetelmiä (sosiokulttuurinen innostaminen, kyläradio, kylätelkkari ja kiertävät kylätapahtumat). Aluejärjestö hyödyntää rakentamiaan verkostoja ja mandaattiaan hankkeessaan.

3. Taustat ja tarve

Elävä ja vireä maaseutu koostuu aktiivisesta asukastoiminnasta. Rakennemuutosten ja yhteiskunnallisen kehityksen myötä entistä keskeisemmäksi näkökulmaksi on noussut asukkaiden vaikuttaminen elinympäristöönsä ja palveluiden suunnitteluun. Elinvoiman, osallisuuden ja vaikuttamisen ylläpitämiseksi tarvitsemmekin uusia ja erilaisia polkuja uusien kylä- ja järjestötoimijoiden löytämiseksi. Pohjois-Karjalan maaseutustrategiassa 2014 – 2020 sekä Pohjois-Karjalan maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014 – 2020 tavoitteiksi mainitaankin muun muassa yhteisöllisyyden ja osallisuuden kehittäminen sekä asukkaiden osallistumismahdollisuuksien parantaminen.

Ruoka ja sen valmistaminen yhdessä paikallisia kulttuuriperinteitä kunnioittaen ja höystäen otettiin keskeiseksi lähtökohdaksi hanketta suunniteltaessa. Ruoka on arkipäiväinen elementti meille jokaiselle. Hankkeessa luodaan matalan kynnyksen polkuja yhteisöllisiin verkostoihin ja tavoitetaan uusia ihmisiä, jotka tällä hetkellä jäävät usein syrjään kylä- tai järjestötoiminnassa. Tällaisia ryhmiä ovat maalle muuttaneet uudet asukkaat, maahanmuuttajat ja nuoret.

Karjalainen ruokakulttuuri on kiteytynyt vieraanvaraisuuteensa ja pitoihin. Ruokaa on tarjottu niin satunnaisille kulkijoille kuin oman yhteisön väelle eikä kyläänkään menty ilman tuliaisia. Pidot taasen ovat olleet suuria yhteisiä tapahtumia karjalaisessa kulttuurissa aina ristiäisistä hautajaisiin. Ruoka on ollut vahva osa yhteisöllistä toimintaa, sen ympärille on kokoonnuttu ja se on tuotu osaksi yhteisiä hetkiä. Maa- ja metsätalous ministeriön teettämän Syödään yhdessä -tutkimukseen vastanneiden mukaan rentoa yhdessä oloa ruuan parissa on liian vähän. Vastauksissa toivottiin myös yhdessä syömisen kulttuurin vahvistumista. Yksi hankkeen tärkeistä tavoitteista on nostaa viestinnässä esille Pohjois-Karjalaa vieraanvaraisena ruokamaakuntana.

Ennen aikaan ruoka valmistettiin tehokkaasti oman pellon ja metsän antimia hyödyntäen. Perinneruuan teema kulkeekin käsikädessä lähiruoka teeman kanssa. Paikallinen ruokakulttuuri perustuu alueensa luonnontuotteisiin. Kulttuuri säilyy ja vahvistuu, kun paikallisia luonnontuotteita käytetään ja tuotetaan laajasti. Hankkeessa otamme nämä karjalaiset perinteet osaksi nykyistä yhteisökehittämistä ja nostamme pohjoiskarjalaisen lähiruuan ja kulttuurin sosiaalisiksi pääomaksi.

Hankkeen toimijoilla on yhteisenä tavoitteena maakunnan pitäminen elinvoimaisena, kiinnostavana ja dynaamisena alueena. Heiltä löytyy erityisosaamista laaja-alaisesti koulutuksesta ruokaperinteeseen, tapahtumanjärjestämiseen ja yhteisölliseen kehittämiseen. Kunkin hankkeessa mukana olevan toimijan erityisosaaminen ja perustehtävät täydentävät erinomaisesti hankkeessa mukana olevien kumppaniorganisaatioiden osaamista ja toimintaa. Hankkeen idea on lähtöisin

ajatuksesta, jossa lautaselle laitettava perinneruoka muodostuisi monen toimijan tiedon ja osaamisen tuloksena. Hankkeessa kehitetään monitahoista järjestötoimintaa.

Pohjoiskarjalainen perinneruoka on arvostettua niin pohjoiskarjalaisten kesken kuin EU tasollakin. Esimerkiksi karjalanpiirakka on EU:n nimisuojarahkisteröity. Karjalanpiirakka on nimetty aidoksi perinteiseksi tuotteeksi (APT). Myös Karelia á la carte -hanke on luonut pohjoiskarjalaisille toimivan yritysverkoston, jossa pohjoiskarjalaisuutta ja pohjoiskarjalaista ruokaa tuotteistetaan ja tuodaan julki näyttävästi yhteisellä visuaalisella ilmeellä. Pohjoiskarjalaiset arvostavat omaa rikkasta ja rakasta ruokaperinnettään. Hankkeessa jatkamme samalla polulla. Maistuvat kyläjuhlat -hankkeessa tuomme tämän ruokaperinteen osaksi arkea, ihmisiä yhteen tuovaksi voimaksi. Lisäksi haluamme pohjoiskarjalaisen ruuan osaksi tätä päivää tuunausten avulla.

4. Tavoitteet

Hankkeen tavoitteena on yhteisöllisyyden kehittäminen pohjoiskarjalaisella maaseudulla uudenlaisen toimijaverkoston ja yhteistyömallin avulla. Hankkeessa hyödynnetään hankkeen toimijoiden vahvaa osaamista yhteisökehittämisestä ja laajoja verkostoja kylätoimijoihin. Martat tarjoavat laajan yhteisöllisen toimijaverkoston ja Maaseudun Sivistysliitto moninaisia sosiokulttuurisia lähestymisiä.

Hankkeen aikana luomme tuunausryhmiä ympäri maakuntaa. Tuunausryhmät toimivat kaikille avoimina, hakien aktiivisesti uusia ihmisiä ruuanlaiton pariin. Tuunausryhmissä lähestytään yhdessä lähiruokaa ja paikallisia luonnontuotteita monista eri näkökulmista, ottaen huomioon paikallisen omaleimaisuuden tämän päivän kirjavassa ja monikulttuurisessa Pohjois-Karjalassa.

Tuunausryhmät järjestävät yhdessä karjalaisia ruokatapahtumia ja pitoja. Hankkeessa järjestetään Maistuvat kyläjuhlat –tapahtumia, joiden kantavana voimana on tapahtumatuotantoon koulutetut kyläläiset. Kootaan ruuantekijät, järjestöt/yhdistykset ja paikalliset syömään yhdessä. Tavoitteena on järjestää yksi suuri Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumaa, joka rakentuu eripuolilla maakuntaa pidettävissä pidoissa. Tapahtumissa nostamme esiin pohjoiskarjalaista luonnonvarojen rikkautta, karjalaista vieraanvaraisuutta ja ruuan yhteen tuovaa voimaa.

Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumien lisäksi paikalliset osallistuvat omiin paikallisiin ruoka- ja yhteisötapahtumiin, kuten esimerkiksi Nurmeksen potaattipäivät, Liperin leipäpäivät, Karhufestivaalit sekä kylien peijaiset. Tavoitteena on tarjota uusille ihmisille vastavuoroinen ja helppo tapa lähestyä yhteisöjä kylillä. Karjalaisten pitojen ja ruokaryhmien avulla hankkeessa luodaan erilaisia polkuja paikalliskehittämisen verkostoihin sekä ylläpidetään maaseututapahtumien elinvoimaisuutta.

Maistuvat kyläjuhlat -hankkeessa erilaisia kylätason toimijoita kutsutaan mukaan tuunausryhmien toimintaan, kuten esimerkiksi metsästys- ja kalastusseurat, 4H-yhdistykset, kyläyhdistykset, monikulttuuriset toimijat jne. Hankkeen monimuotoisen paikallisverkon avulla halutaan tuoda esille maaseututoimijoiden laaja kirjo ja erilaiset mahdollisuudet osallistumiseen. Lisäksi tuemme ajatusta siitä, että höystetty paikallisruoka lautasella rakentuu monen toimijan tiedon ja osaamisen tuloksena, niin paikallisten tuottajien kuin kalastajien tai metsästäjien näkökulmia hyödyntäen.

Yhteisöllisen kehittämisen tavoitteen lisäksi tavoitteinamme on lähestyä moninaisesti pohjoiskarjalaista lähiruokaa. Perinneruokaa on ennen aikaan valmistettu aina paikallisia raaka-aineita tehokkaasti hyödyntäen. Hankkeessa lähestytään maakunnan omia rikkauksia voimavaroina ja nostamme paikallisten luonnontuotteiden arvoa ruokaperinteen menetelmiä hyödyntäen. Karjalaisen ruokakulttuurin perinteisiä raaka-aineita ovat olleet sienet, kala ja maitotuotteet. Hankkeessa halutaan hyödyntää raaka-aineita tehokkaasti ja nostaa tietoutta lähiruusta. Hankkeessa muun muassa lisätään vajaan hyödynnetyn särkikalojen käyttöä, tutustutaan metsiemme sieniin ja pihapiirimme syötäviin kasveihin.

Maistuvat kyläjuhlat -hankkeesta tuotetaan julkaisu, joka avaa ruuan yhteen tuovaa voimaa ja tämän päivän pohjoiskarjalaista vieraanvaraisuutta. Ruokaa on aina tehty yhdessä nautittavaksi ja oppia on siirretty sukupolvilta toisille. Julkaisun avulla tuomme hanketuotokset, karjalaisen vieraanvaraisuuden ja pitokulttuurin julki. Julkaisuun keräämme hankkeessa syntyneet reseptit ja tarinat.

4.1. Määrälliset/Konkreettiset tavoitteet

Hankkeessa järjestetään vuosittain koko maakunnan laajuinen tapahtuma Suomen Luonnon päivänä. Maistuvat kyläjuhlat -tapahtuma järjestetään kaikissa maakunnan kunnissa. Vuosittain järjestetään 10 tapahtumaa. Hankkeen toimikauden aikana tavoitteena on järjestää 20 Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumaa. Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumien lisäksi paikalliset tuunausryhmät osallistuvat paikallisiin jo olemassa oleviin tapahtumiin.

- Ruokaryhmiä perustetaan 20 kpl
- Koulutetaan kyläläisiä tapahtumajärjestämiseen 60 kpl
- Opintopaketti tapahtumien järjestämiseen
- Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä yht. 350 kpl
- Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä, Naiset 200 kpl
- Aktivointitilaisuuksiin osallistuneiden määrä, Miehet 150 kpl
- Hankkeeseen osallistuvat organisaatiot 30 marttayhdistystä ja 30 kyläyhdistystä sekä 10 kpl muita paikallisia järjestöjä
- Parantuneista palveluista hyötyvän maaseutuväestön määrä (hlö). 2000 henkilöä = 20 kylää * 100 henkilöä
- Hankkeen aikana työllistyneiden määrä (ikä, sukupuoli) 2 hlö, josta naisia 2,6 htv

Määrällisten tavoitteiden lisäksi hanke tuottaa julkaisun, reseptejä ja opintopaketin ruokaryhmien toimintaa ja tapahtumatuotantoa varten.

5. Toimenpiteet ja toteutus

5.1 Toimenpidekokonaisuus 1: Innostamiskiertue

Hankkeen jalkauttaminen ja toimintaan innostaminen, kierros hankealueella ja toiminnallisesti mielenkiintoisten tapahtumien järjestäminen, joissa hankkeesta ja sen teemoista tiedotetaan. Kartoitetaan jo olemassa olevia tapahtumia, joihin voidaan hankkeen osalta mennä mukaan. Lisäksi ketjukoulutusta ja tapahtumatuotantoa varten valmistellaan koulutus/opaspaketti, jota tuunausryhmät ja kyläläiset hyödyntävät.

Koulutuspaketissa sisältöinä tarkastellaan tapahtuman lainsäädännöllisiä toimia, omavalvontasuunnitelmaa ja elintarvike alan vaatimuksia hygieniapassista erilaisiin lupiin.

5.2. Toimenpidekokonaisuus 2: Tuunausryhmien toiminta

Toimenpidekokonaisuudessa perustetaan kaikille avoimia tuunausryhmiä ympäri maakuntaa. Tuunausryhmien toiminta rakentuu ruuanlaiton ympärille, joissa tehdään yhdessä paikallisia erityispiirteitä nostaen maistuvaa tuunattua lähiruokaa. Hankkeen tuotoksena syntyy uusia pohjoiskarjalaisia paikallisreseptejä.

Tuunausryhmät ovat matalan kynnyksen polkuja yhdessä tekemiseen kylillä.

Tuunausryhmien toimintaa aloitetaan jokaisen vuoden teemaan, reseptiikkaan ja paikallisiin mahdollisuuksiin tutustumalla. Tutustumisen jälkeen lähestytään ruuanlaittoa paikallisen raaka-aineen ja nykyaikaistamisen näkökulmasta. Tuunausryhmät kokoontuvat ohjatusti kolme kertaa vuodessa ja muutoin itsenäisesti.

Ohjatut tapaamiset:

- 1. tapaaminen (Martat)** – Perinneruuan tuunaus. Valittuja perinnereseptejä tarkastellaan uudesta näkökulmasta luoden jotakin uutta ja herkullista, perinteestä ponnistavaa ja tässä päivässä maistuvaa ruokaa lähiruoka näkökulmaa toteuttaen. Valitaan ja vahvistetaan reseptiikka kyläjuhlaan.
- 2. Koulutukset paikallisesta ruoasta ja luonnon raaka-aineista (Martat):** sienet, kala ja villiyrtilit. Koulutukset toteutetaan pääsääntöisesti verkkokoulutuksina.
- 3. tapaaminen (MSL)** – Tapahtumatuottamisen tapaaminen. Päätetään järjestää kylällä ruokatapahtuma. Tapaamisessa käydään läpi onnistuneen tapahtuman tuottaminen. Tapaamisessa paikalliset järjestöt tuovat omaa osaamista ja näkökulmia aiheeseen. Tutustutaan esimerkiksi paikallisten tuottajien verkostoon tai vuositeeman mukaisesti paikallisen toiminnan vahvuuksiin.
- 4. tapaaminen (Martat ja MSL)** – Maistuvien kyläjuhlien valmistelu. Näin tehdään suuremmissa määrin: reseptit kuntoon, tarvikemäärien laskenta, budjetointi, markkinointi.

5. Seuraavat ohjatut tapaamiset (Martat ja MSL): tapahtumatuottamiskoulutukset: osallistuville kylille hygieniapassi, järjestysmies ja tapahtumatuottamiskoulutusta.

Yhteisöllinen tapaaminen, vastuussa koulutetut kyläläiset:

Maistuvat kyläjuhlat -tapahtuma. Järjestetään yhteisöllinen tapahtuma pohjoiskarjalaisen perinneruuan ympärille. Tapahtumissa esitellään ruokaryhmien aikaansaannokset, uusia pohjoiskarjalaisesta ruokaperinteestä ponnistaneita lähiruokia sekä nostetaan esille yhdessä syömisen kulttuurin arvoa.

Itsenäiseen tuunausryhmä toimintaa ja tapahtumajärjestämistä varten koulutetaan vapaaehtoisia kyläläisiä. Koulutuspaketeissa käymme läpi mm. tapahtumanjärjestämiseen vaaditut lakivaatimukset ja järjestetään tarpeen mukaan hygieni- ja järjestysmieskoulutuksia. Ruokaryhmille tarjotaan etäneuvontaa ja verkottumismahdollisuuksia keskenään. Itsenäiseen toimintaan kannustamalla ja tapahtumatuotannon koulutuksella edistämme ruokaryhmien toimintaa hankkeen päättymisen jälkeen.

Tapahtumatuottamiskoulutukset tuotetaan verkkokoulutuksiksi hyödynnettäväksi myös hankkeen jälkeen niin Marttojen kuin MSL:n sivuille.

5.3. Toimenpidekokonaisuus 3: Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumat

Tuunausryhmien toimenpiteinä järjestetään yhteisöllisyyttä ja yhdessä syömisen kulttuuria tukevia Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumia. Tapahtumat järjestetään vuosittain 26.8., joka on suomen luonnon päivä. Kyläjuhlissa vaihdellaan teemoja tuoden esille metsiemme sienet, vettemme kalat ja luontomme yrtit. Teemat valittiin vahvan karjalaisen ruokakulttuurin ja paikallisten rikkauksien pohjalta.

Tapahtumia järjestetään kaikissa Pohjois-Karjalan kunnissa paikallisten ruokaryhmien ja marttayhdistysten voimin. Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumaverkostosta luodaan maakuntaan yhtenäinen ruokakulttuuriperinnettä tukeva tapahtuma. Tapahtumat kokoavat pohjoiskarjalaisia ihmisiä ja toimijoita yhteen ruuan äärelle. Tapahtumien kautta tehdään aktiivista Pohjois-Karjalan ruokamaakuntaimagoa vahvistaa monikanavasista viestintää.

Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumien lisäksi ruokaryhmiä tuetaan osallistumaan ympärivuotisesti paikallisiin tapahtumiin ja ravintolapäiviin.

5.4. Toimenpidekokonaisuus 4: Viestintä ja julkaisut

Hankkeen tuotoksena tehdään visuaalisesti näyttävä julkaisu, jossa kerrotaan hankkeen tuloksista ja tuotoksista. Kirjassa nostamme esiin karjalaisen ruokakulttuurin pidot ja vieraanvaraisuuden, avaamme paikallisia lähiruokareseptejä, uusi oivalluksia ja Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumia.

Julkaisulla sekä koko hankekauden ajan tehtävällä monikanavaisella (erityisesti sosiaalinen media) viestinnällä vahvistetaan niin Pohjois-Karjalan ruokamaakuntaimagoa kuin lähiruokateemaa. Hanke liittyy valtakunnalliseen lähiruoka –teemaryhmään.

5.5. Hankkeen toimijoiden välinen tehtävien ja vastuiden jako

Pohjois-Karjalan Martat ry (hakija):

- 1) Vastaa hankkeen hallinnosta ja raportoinnista rahoittajalle,
- 2) koordinoi hankkeen tapahtumien järjestämistä yhteistyössä muiden hankkeen toimijatahojen kanssa.
- 3) Vastaa hankkeen toimintalinja 2:n (Tuunausryhmien toiminta) liittyvien ruoanvalmistukseen liittyvien koulutustilaisuuksien järjestämisestä.
- 4) Vastaa toimintalinja 3:n (Maistuvat kyläjuhlat -sesonkiruokatapahtumat) toimenpiteiden koordinoimisesta ja toiminnan toteuttamisesta yhteistyössä hankkeen muiden toimijoiden kanssa.
- 5) Toimii asiantuntijatahona ruokakulttuuriin liittyvissä asioissa.
- 6) Rekrytoi vapaaehtoisia mukaan hankkeen toimintaan.
- 7) Toteuttaa hygieniapassikoulutukset (ostopalveluna) kylillä.
- 8) Vastaa hankkeen loppuraportoinnista yhdessä muiden toimitahojen kanssa.

Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan Aluejärjestö ry:

- 1) Toimenpidekokonaisuus 1:n (Innostamiskiertue) toiminnasta vastaaminen yhteistyössä hankkeen muiden toimijatahojen kanssa.
- 2) Toteuttaa hankkeen tapahtumia yhteistyössä hankkeen hakijan kanssa.
- 3) Vastaa hankkeen tiedottamisesta, erityisesti ruokamaakunta sekä lähiruokateemat.
- 4) Vastaa kylätoiminnan kehittämiseen liittyvien toimien koordinoimisesta sekä siihen liittyvästä verkostoyhteistyöstä. Kerää paikallisia toimijoita ruokaryhmien 1. tapaamisiin tuomaan osaamistaan ja näkökulmiaan.
- 5) Rekrytoi vapaaehtoisia mukaan hankkeen toimintaan.
- 6) Vastaa toimintalinja 4:n (viestintä & julkaisut) toimenpiteistä yhteistyössä hankkeen hakijan kanssa.
- 7) Tuottaa koulutus/opintopaketin tapahtumajärjestämistä varten.
- 8) Vastaa osaltaan hankkeen raportoinnista ja tiedottamisesta.

6. Riskit

Osallistujien sitoutumiseen ja aikatauluun liittyvät riskit: Hankkeeseen ei saada mukaan osallistujia suunnitellusti.

Toimet riskin pienentämiseksi: Hankkeen markkinoimisessa ja hankkeen toiminnasta tiedottamisessa hyödynnetään Pohjois-Karjalan Martat ry:n, Maaseudun Sivistysliiton Aluejärjestö ry:n ja muiden yhteistyötahojen viestintäkanavia sekä olemassa olevia suoria yhteyksiä pohjoiskarjalaisiin yhdistyksiin sekä aktiivisiin kylätoimijoihin. Hyödynnetään sosiaalisen median mahdollisuuksia.

Osaamiseen liittyvät riskit: Hankkeen toteuttaminen vaatii erityisosaamista yhteisökehittämisestä ja laaja-alaista ammattitaitoa.

Toimet toteutuksen riskin pienentämiseksi: Hankeen toteutukseen osallistuvien organisaatioiden työntekijät muodostavat toimivan tiimin, johon kuuluu kokeneita kyläkehittäjiä, neuvonta- ja koulutusalojen ammattilaisia. Tällä tiimillä on vahva kokemus hanketyöstä. Kaikkien totuttajaorganisaatioiden edustajat ovat osallistuneet tiiviisti hankkeen suunnitteluprosessiin.

Henkilöstöön liittyvät riskit: Projektihenkilöstön ja yhteistyökumppaneiden henkilöstön kokoonpano muuttuu hankkeen aikana.

Toimet toteutuksen riskin pienentämiseksi: Kahden neuvonta- ja koulutusorganisaation yhteistyössä toteuttamassa hankkeessa projektityöntekijöiden tiimityöskentely mahdollistaa sujuvan tiedonvaihdon, joka on vahvuus myös projektiorganisaatiossa tapahtuvien muutosten yhteydessä.

7. Kestävä kehityksen huomioinen

Hankkeen aikana nostetaan esille mm. ruokahävikkiin, satokausiruokaan, lähiruokaan sekä vastuulliseen ruuankulutukseen liittyviä näkökulmia. Nämä näkökulmat tekevät hankkeesta ympäristövastuullisen. Näkyvän roolin ympäristövastuullisuudesta ottaa Martat omalla osaamisellaan ja neuvonnallaan. Ympäristövastuulliseen näkökulmaan ottavat kantaa myös paikalliset toimijat esimerkiksi tuottajat, kalastajat ja metsästäjät.

Hankkeen tavoitteena on, että perinnetietouden avulla opitaan hyödyntämään lähiruokaa, luonnontuotteita ja ekologisia raaka-aineita. Hankkeessa luodaan kontakteja ja verkostoja, jotta paikalliset ihmiset löytäisivät lähiruokansa helposti. Hankkeessa opetetaan hyödyntämään myös oman paikallisen metsän luonnontuotteita.

8. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan sekä alueelliseen ohjelmaan tai paikalliseen strategiaan.

8.1. Yhteys Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan

Hankkeen toiminta tukee Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmassa mainittuja tavoitteita. Maistuvat kyläjuhlat -hankkeen toiminta luo yhteisöllisyyttä, edistää kestävän kehityksen periaatteita ja lähiympäristöstä huolehtimista, lisää yhteisöjen välistä yhteistyötä sekä tuo eri-ikäisiä ja taustoiltaan erilaisia ihmisiä mukaan paikalliseen kehittämistyöhön.

8.2. Yhteys paikalliseen strategiaan

Paikalliset strategiat:

- 1) *Puhtaiden luonnonvarojen energinen maakunta, Pohjois-Karjalan maaseutustrategia 2014 – 2020*
- 2) Puhtaiden luonnonvarojen energinen maakunta. Pohjois-Karjalan maaseudun kehittämissuunnitelma 2014 – 2020

Maistuvat kyläjuhlat -hankkeen toiminta tukee Pohjois-Karjalan maaseutustrategiassa 2014 – 2020 ja Pohjois-Karjalan maaseudun kehittämissuunnitelmassa 2014 – 2020 mainittuja toimenpiteitä ja tavoitteita mm. seuraavista näkökulmista:

Yhteisöllisyys, yhteistyö ja osallisuus:

- Yhteisöllisen identiteetin ja paikalliskulttuurin kehittäminen
- Monikulttuurisen toiminnan edistäminen
- Yhteisöllisyyden rakentaminen
- Asukkaiden osallistumismahdollisuuksien parantaminen

Osaaminen ja uudistuminen

- Paikallisen kulttuurin tuotteistaminen ja esiin nostaminen.

Maistuvat kyläjuhlat - hankkeen toiminta liittyy Pohjois-Karjalan maakuntaohjelmassa 2014 – 2017 mainittuihin toimenpiteisiin ja tavoitteisiin mm. seuraavista näkökulmista:

- 4.1 Lisää elinvoimaa – Kehittämisen toiminnallinen ydin
 - Resurssiviisaus: lähiruoka sekä ekologiset ja kestävät valinnat
- 4.3 Hyvinvoinnin perusta – Toimintaympäristön rakenteiden kehittäminen
 - Yhteisöpalvelut: Omaehtoinen kulttuuritoiminta ja kylien yhteisöllisten kehittämistarpeiden turvaaminen.
 - Kulttuuri: Karjalaisen kulttuuriperinnön hyödyntäminen, alueellisen identiteetin vaaliminen, nykyaikaisen monikulttuurisuuden tukeminen ja kansalaislähtöisen kulttuuritoiminnan tukeminen.
- 4.4 Erityisteemat
 - Paikallinen kehittäminen:
 - Kylätoiminta (yhteisöllisyys)
 - Järjestötoiminta (järjestöjen keskinäisen vuoropuhelun ja yhteistyön vahvistaminen, nuorten huomioimen järjestötyössä).

9. Toiminta-alue, kohderyhmä, hyödynsaajat ja aikataulu

Toiminta-alue: Pohjois-Karjala, kaikki kunnat

Kohderyhmä: Hankkeen toiminta-alueen asukkaat. Erityiskohderyhmän muodostavat nuoret, maahanmuuttajataustaiset henkilöt ja tulomuuttajat.

9.1. Aikataulutettu toimintasuunnitelma

Helmikuu - maaliskuu 2017 KÄYNNISTYS, INNOSTUSVAIHE, PERINNERUUANKARTOITUS JA RUOKARYHMIEN TOIMINTA

Hankkeen virallinen käynnistys. Tiedotussuunnitelman tekeminen. Yhteistyötä kuntien ja paikallisten yhdistyksen kanssa. Innostus- ja hankkeen jalkauttamiskiertue; erilaisten ihmisten mukaan innostaminen. Illoissa hyödynnetään kulttuurisia -ja sosiokulttuurisen innostamisen menetelmiä kuten erilaiset ryhmätyöt, ruokapiirit ja kokemukselliset työpajat tai osiot.

Perinneruuan kartoitussuunnitelma tehdään ja aikataulutetaan vuoden aikoihin sopiviksi.

Opintopakettien kokoaminen ja tapahtumatuotanto koulutus käyntiin.

Tiedotus hakijaorganisaatioiden omien verkostojen kautta, FB-sivu.

Maaliskuu – huhtikuu 2017 RUOKARYHMIEN KOKOAMINEN

Innostamiskiertueen jälkeen kootaan tuunausryhmiä ja tehdään suunnitelma ryhmien kokoontumiselle. Aloitetaan ruokaryhmien toiminta. Erityiskohteena metsiemme sienet.

Huhtikuu – elokuu 2017 TOIMENPITEIDEN TOTEUTUSTA

Tuunausryhmät toimivat. Valmistaudutaan ensimmäiseen Maistuvat kyläjuhlat -tapahtumaan. Etäneuvonnat.

Elokuu 2017

MAISTUVAT KYLÄJUHLAT– TAPAHTUMA

Tapahtumat kylillä.

Heinäkuu – joulukuu 2017 TOIMENPITEIDEN TOTEUTUSTA

Paikalliset Tuunausryhmät osallistuvat paikallisiin tapahtumiin ja teemapäiviin. Kokoontuvat itsenäisesti ruuanlaiton merkeissä etäneuvontaa hyödyntäen.

Tammikuu – helmikuu 2018

Uusien tuunausryhmien kokoaminen ja vuoden 2017 tuunausryhmien reseptiikan tallennus julkaisuun. Uusien valikoitujen alueiden/ kylien reseptiikan tuottaminen ja tuunausryhmien sisältöjen valmistelu.

maaliskuu- elokuu 2018 TOIMENPITEIDEN TOTEUTUSTA

Tuunausryhmät toimivat. Tuunausryhmät tutustuvat kalaan, etenkin vajaasti hyödynnettyyn särkikalan valmistamiseen sekä luontomme yrtteihin. Toteutetaan ruokapiirien ohjatut tapaamiset. Tapahtumatuottamiskoulutukset.

elokuu 2018

MAISTUVAT KYLÄJUHLAT -TAPAHTUMA

Tapahtumat kylillä.

syyskuu– joulukuu 2018

Julkaisu, raportointi ja hankkeen päätökseen liittyvät toimenpiteet

Ryhmien ohjattu toiminta päättyy. Julkaisu ja hankkeen tuloksista tiedottaminen. Loppuraportin kokoaminen.

9.2. Yhteistyökumppanit

Maistuvat kyläjuhlat -hanke on yhteisöllinen aktivointi- ja kehittämishanke, jossa valittujen kohderyhmien lisäksi toimintaan osallistuvat paikalliset toimijat. Paikalliset toimijat tuovat oman osaamisensa ja tiedon ruuanlaitosta ja sen vastuullisuuden näkökulmista. Hankkeessa yhteistyötä tehdään paikallisten kylätason toimijoiden kanssa, esimerkiksi lähiruokapiirien, 4H:n, metsästäjien, kalastajien, yrittäjien ja kyläyhdistysten kanssa. Jokaisella kunnalla ja tuunausryhmällä on oma lähestymisensä paikalliseen ruokakulttuuriin ja lähiruokaan. Ruokaryhmien paikallisuudesta johtuen tuunausryhmät näyttäytyvät maakunnallisella tasolla hyvin rikkaina ruoka- ja kulttuuriperinteen työssijoina.

9.3 Tuensiirron saajat

Hankkeen päävastuullinen toteuttaja on Pohjois-Karjalan Martat ry, jonka kautta kulkee hankkeen rahaliikenne ja joka vastaa hankkeen raportoinnista, maksatuksista ja seurannasta. Hankkeen osatoteuttajana toimii Maaseudun Sivistysliiton Pohjois-Karjalan Aluejärjestö ry. Hankkeen kokonaiskustannusarvio on yhteensä 164 770 €, josta MSL:n Pohjois-Karjalan Aluejärjestö ry:n osuus on 76 462 € ja Pohjois-Karjalan Martat ry:n kulujen osuus 88 307 €.

Hankkeen tukea ei käytetä Maistuvat kyläjuhlat –tapahtumien elintarvikkeisiin.

10. Hankkeen toteutuksen arvioiminen & toiminta hankkeen jälkeen

Hankkeen toimintaan osallistuneilta henkilöiltä ja yhteisöiltä kerätään palautetta: tilaisuuksien ja erilaisten tapahtumien osallistujien palautekysely sekä toiminnassa mukana olleilta ja hankkeen toiminnan järjestämiseen osallistuneilta yhteisöiltä kerätty palaute. Palautetta keräämme myös

lähiruokatuottajilta. Koonti saadusta palautteesta liitetään vuosittain hankkeen raportointiin. Hankkeen raportoinnin osana tehdään vuosittain koonti toteutuneista tuloksista verrattuna tavoitteisiin (laadulliset ja määrälliset tavoitteet).

Kehitetty toimintamalli on hankkeen toiminnan päättymisen jälkeen hankkeeseen osallistuneiden organisaatioiden lisäksi myös muiden tahojen käytettävissä. Valmistuneita neuvontamateriaaleja ja testattuja neuvontamenetelmiä hyödynnetään hankkeen jälkeen Marttajärjestön sekä MSL:n ja muiden hankkeen kumppaniorganisaatioiden toteuttamassa toiminnassa.

Tavoitteena on, että innostusta, tietoa ja taitoa on siirretty hankkeen aikana siten, että hankkeeseen osallistuvat yhteisöt voivat jatkaa aloitettuja toimintamalleja. Hankkeessa tuotetut tapahtumat tuotanto opintopakettit jäävät tuunausryhmien ja muiden paikallisten toimijoiden hyödynnettäväksi. Itsenäisten toiminta-osioiden ja toimenpiteiden avulla kannustetaan itsenäiseen yhteisötoimintaa ja tapahtumien järjestämiseen hankkeen toiminnan jälkeenkin. Tavoitteena on myös, että tiedonsiirto kannustaa mahdollisimman monia hyödyntämään opittuja lähiruokataitoja jatkossa.

Tavoitteena on myös lähiruuan ja paikallisten tuotteiden tukemisen jatkuminen. Yhteyttä hankkeessa mukana olleisiin tuotantoverkkoihin ylläpidetään ja toivotaan uusien verkostojen ja kontaktien syntyä, esimerkiksi suoramarkkinoita tuottajille.

Loppuraportissa käydään läpi palaute, toimintamallien toimivuus itsenäisesti ja määrällisten tavoitteiden täytyminen. Odotamme hankkeen tuovan uusia ihmisiä ruohojuuritason toimintaan mukaan.

11. Tiedottaminen

Hankkeen toimenpiteistä tiedotetaan mm. hankkeen toteutuksessa mukana olevien toimijoiden viestintäkanavissa ja yhteistyöverkoston kautta, mediatiedotteilla ja lehti-ilmoituksilla. Erityisesti pyritään hyödyntämään eri yhteisöjen uutiskirjeitä ja sähköisiä viestintäkanavia. Esimerkiksi yleisötilaisuuksien markkinointiin voidaan käyttää myös maksullisia lehti-ilmoituksia tai kyläkirjeitä.

Sosiaalista mediaa hyödynnetään hankkeen osallistavassa viestinnässä ja yhteisöviestinnässä: Hanketta mainostetaan Facebookissa hanketoimijoiden sivuilla. MSL:n Facebookisivulla (noin 1000 tykkääjää) ja Pohjois-Karjalan Martat vinkkaa Facebook-sivulla (noin 700 tykkääjää). Myös Marttaliiton viestintäkanavia hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan, esimerkkinä Martat-Lehti (levikki on 42.936, LT 2014) ja Martat vinkkaa -sivu (75.100 tykkääjää Facebookissa). Hankkeen toimintaan osallistuvien yhteisöjen kanssa sovitaan, miten alaprojektien toteuttamisesta viestitään: On esimerkiksi mahdollista aloittaa aiheesta oma blogi tai vlogi. Hankkeen viestinnässä käytetään hashtagiä #ruokamaakunta #lähiruoka #ruokaayhdessä #maistuvatkyläjuhlat #tuunausryhmäXXX.

Hankkeen käynnistymisvaiheessa laaditaan hankkeen koko toiminta-aikaa koskeva viestintäsuunnitelma yhteistyössä hankkeen kumppaneiden kanssa. Viestintäsuunnitelma sisältää tiedot viestinnän aikatauluista, vastuista ja käytettävistä välineistä (mm. www-sivut, uutiskirje, tiedote, viestintä sidosryhmille ja osallistujien rekrytoiminen).

Viestintäsuunnitelma päivitetään vuosittain, ja viestintäsuunnitelman päivittämisen yhteydessä peilataan jo saavutettuja tuloksia hankkeen tavoitteisiin ja suunnitellaan viestintätoimenpiteet siten, että pyritään varmistamaan kohderyhmän tavoittaminen ja hankkeen tavoitteiden toteutuminen. Hankkeen kumppaniorganisaatiot ovat tärkeitä kumppaneita viestintäsuunnitelman laatimisessa ja viestintätoimenpiteiden toteuttamisessa. Hankkeen tuloksista tiedottaminen on keskeinen tavoite viestintäsuunnitelmaan kirjatuissa toimenpiteissä.

12. Hankkeen kustannusarviot

Kustannusmalli

Flat rate 15 %: Välittömät kustannukset maksetaan toteutuneiden kustannusten mukaan ja välilliset kustannukset maksetaan laskennallisina. Välillisiä kustannuksia ei tarvitse todentaa maksatuksen yhteydessä.

Perustelu kustannusmallin valitsemiselle

Flat rate 15 % -malli soveltuu hankkeen kustannusrakenteeseen.

	2017	2018	yhteensä
budjetti			
palkat	55552	55552	111104
palkkiot			
vuokrat	1000	1000	2000
ostopalvelut	7000	7000	14000
muut välittömät kulut	4500	4500	9000
matkakulut	6000	6000	12000
laskennalliset yleiskustannukset 15%	8333	8333	16666
kustannukset yhteensä	82385	82385	164770
hankkeen tulot			
kustannukset yhteensä	82385	82385	164770
rahoitus			
haettava tuki ELY	74146	74146	148293
kunnan rahoitus	8238	8238	16477
muu julkinen			
julkinen tuki yhteensä	82385	82385	164770

12.1. Rahoitus

Hankkeelle haetaan 100% julkista rahoitusta, joista

- Ely-keskus 90% (148293€)
- Pohjois-Karjalan kunnat 10% (16477 €)

Kuntarahoitus kerätään maatalouden yhteistoiminta-alueilta (YTA) mukana olevien kuntien / mukaan lähtevien kylien suhteessa (tavoitteena 1 kylä per kunta ja lisäksi liitoskunnista muutamia suunnitelmia):

- Joensuun seutu (Juuka, Liperi, Outokumpu, Polvijärvi, Joensuu, Kontiolahti ja Ilomantsi ja lisäksi liitoskuntia 3 kpl)
- Keski-Karjala (Kitee, Rääkkylä, Tohmajärvi + 1 liitoskunta)
- Pielisen Karjala (Lieksa, Nurmes, Valtimo)

Kuntien osuus rahoituksesta 16 477€, josta:

Joensuun seutu	9392
Keski-Karjala	3790
Lieksa	1756
Nurmes	1193
Valtimo	347